

Bölüm

30

Hipertansiyonlu Bireyde Bakım ve Etik Yaklaşımlar

Nuriye DEĞİRMEN¹

GİRİŞ

Hipertansiyonun Tanımı:

Hipertansiyon problemi; Joint National Committee (JNC) (1997), VI. raporuna göre ve Uluslararası Hipertansiyon Komitesi Dünya Sağlık Örgütü (1999)'ne göre; bireyin sistolik kan basıncının 140 mmHg veya daha yüksek, diyastolik kan basıncının 90 mmHg veya daha yüksek düzeyi durumunda olması, bireyin hipertansiyon ilacı kullanması şeklinde ifade edilmiştir. Günümüzde araştırma sonuçları bazı hastalıklarda kan basıncı düzeyinin bireylerde daha düşük düzeylere indirilmesinin faydalı olacağını belirtmektedir. Mesela diyabetik bireyde tedaviyle kan basıncının 130/80 mm/Hg'nın altına düşürülmesi tavsiye edilmektedir⁽¹⁾.

Hipertansiyonun Ortaya Çıkmasındaki Etkili Faktörler:

Cinsiyet: bayanlarda erkeklere göre hipertansiyon görülme sıklığı daha yüksektir.

- Yaş: bireylerin yaşının ilerlemesi ile hipertansiyon sıklığı artar, 50-60 yaşlardan sonra görülme oranı yükselir.
- Genetik Durum: Hipertansiyonu olan bir bireyin birinci derecede akrabaları ve ikizlerde hipertansiyon görülme oranı yüksektir. Diğer faktörler içerisinde %30-60 oranında genetik etkilidir.
- Obezite: Obez bireylerde hipertansiyon görülme oranı yaklaşık %40 dolayındadır.
- Irk: Siyah ırkta daha fazla görülmektedir.
- Sigara: Sigara içen bireylerde içme olayının hemen ardından kan basıncı artışı görülür.
- Kaygı Bozukluğu: Kaygı korku gibi durumlarda bireylerde kan basıncı yükselir.

¹ Dr. Öğr.Üyesi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, nuriye.degirmen@ksbu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Kara, M. Hipertansiyon ve evde bakım. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2007; 10(1): 97-104.
2. Irmak, Z. Düzöz, G. T. Bozyer, İ. Bir eğitim programının hipertansiyonlu hastaların yaşam tarzı ve ilaç tedavisi uyumuna etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2007; 39-47.
3. Özpancar, N. Hipertansiyonda kanıta dayalı bakım uygulamaları. *Turkish Journal of Cardiovascular Nursing*, 2016; 7(1):2-11.
4. Karakurt, P.D. Kara, M. Hipertansiyon ve evde bakım. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2007; 10 (1): 97-104.
5. Mancia, G. Fagard, R. Narkiewicz, K. et al. 2013 ESH/ESC guidelines for the management of arterial hypertension: the Task Force for the Management of Arterial Hypertension of the European Society of Hypertension (ESH) and of the European Society of Cardiology (ESC). *Eur Heart J* 2013;34:2159-2219.
6. Meschia, JF. Bushnell, C. Boden-Albala, B. et al. Guidelines for the primary prevention of stroke: a statement for health care professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*. 2014;45:3754-3832.
7. Gökdoğan, F. Kes, D. Turgay, G. ve ark. Hemodiyaliz hastalarının hipertansiyon yönetimine ilişkin evde yaptıkları uygulamalar. *Turk Neph Dial Transpl*, 2017; 26 (2): 196-203.
8. Altun, B. Altun, B. et al. *J Hypertens*, 2005;23:1817-23.
9. Demir, S. (2010) *Hipertansif hasta ve cerrahiye hazırlık*, 20.08.2020. tarihinde http://www.turk-hipertansiyon.org/kongre2010/serap_demir.pdf. kaynağından ulaşılmıştır.)
10. Akpınar, N. B. Ceran, M. A. Kronik hastalıklar ve rehabilitasyon hemşireliği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2019; 3(2): 140-152.
11. Williams, J. R. (2006) *Dünya Tabipler Birliği Tıp Etiği El Kitabı*, Çeviren: Civaner, M. World Medical Association, Gözden geçirilmiş 3. Baskı.
12. Buyukbese, M. A. Tas, F. Hipertansiyonda farkındalık ve hemşirenin rolü. *TAF Prev Med Bull*, 2013;12(6):729-734.
13. Kes, D. Gökdoğan, F. Tuna, D. Hipertansiyonu olan hastaların tamamlayıcı ve alternatif tedavi kullanımı: literatür taraması. *Journal of Cardiovascular Nursing*, 2016;7(12):40-55.
14. Ekim, M. Ekim, H. Tuncer, M. Hipertansiyon tedavisinde bitkisel ürünlerin yeri. *Van Tıp Dergisi*, 2019; 26(4): 564-568.
15. Çivilibal, M. Çocuklarda hipertansiyona yaklaşım. *Haseki Tıp Bülteni*, 2013, DOI: 10.4274/Haseki.1067:31-35.
16. Dursun, M. Dal, N.A. Gebelikte hipertansiyon. *Munzur Üniversitesi Bilim ve Gençlik Dergisi*, 2017;5(2):28-43.
17. Ünsar, S. Yaşlılarda hipertansiyon ve hemşirelik bakımı. *İstanbul Üniversitesi F. N. H. Y. O. Dergisi*, 2006; 14(56):137-149.
18. Kolcu, M. Ergün, A. Yaşlılarda hipertansiyon yönetiminde hemşirenin rolü. *HSP*, 2016;3(3):234-241.
19. Özdemir, Ü. Taşcı S. Kronik hastalıklarda psikososyal sorunlar ve bakım. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2013;1 (1):57-72.